

Рецензия

от проф. д-р Ставри Фердов, катедра „Опазване на обществения ред и граничен контрол“ в Академия на Министерството на вътрешните работи на РБ за представената научна продукция от доц. д.н. Спас Ташев за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“, в Югозападен университет „Неофит Рилски“ , професионално направление 9.1 „Национална сигурност“.

1. Резултати от изследването и оригинални приноси

Представеният от кандидата основен хабилитационен труд в конкурса - монография на тема „Демографската и социалната сигурност на България през първата половина на ХХІ век“ , е **оригинално научно изследване**. Още от началото ще кажа, че проценти за сходство от антиплагиаторската програма Strikeplagiarism като 2,60 и 0,29% (като имаме предвид, че втория е по-важен) не се виждат всеки ден в монографичен труд.

Актуалността и значимостта на изследването се предопределят от състоянието на националната сигурност на РБ и по-точно на компонентите демография и обществена сигурност. Войните, вътрешните кризи и конфликти засилват усещането за хаос, дискредитиращ основите на демокрацията и рушат отношенията между държава и гражданско общество. На този фон българското население прогресивно намалява и застарява, а гражданската нагласа за повече сигурност е подложена на сериозни предизвикателства и изпитания. Авторът изследва и доказва това **в монографичния труд** с научни средства.

Впечатлен съм от съдържанието и яснотата на издигнатите тези и тяхната защита в монографията, представена като основен труд в конкурса.

Ясно са очертани, целите, предмета и това какво е търсено да се постигне. В труда е използвана разгърнатата методология: съчетание на количествени и качествени подходи (количествени и качествени параметри за анализ и оценка). Но тук трябва да кажем, че представения за основен хабилитационен труд е резултат от солидно теоретично и методологическо натрупване през годините, което е видно от цялостната научна продукция, приложена в конкурса.

От теоретична гледна точка много ясно е показана ролята на демографската компонента в системата на национална сигурност като относително самостоятелна компонента. Същото важи и за социалната сигурност. Именно този системен и комплексен подход според мен са основните достижения на монографията. Адмиравам именно този структурно - функционален подход от теорията на системите (ако приемем националната сигурност за такава), защото всичко друго (до болка сме го усетили и преживяли в България) е работа на парче.

Авторът изследва демографските характеристики на българското общество като доказва тенденции, аргументира и разработва най - общо казано три сценария за развитие на демографската ситуация с хоризонт 2050г: **оптимистичен, песимистичен и базов. И трите, обаче бих казал че са докрай стресиращи за истински патриотично настроения читател.** Задълбочено са изследвани рисковете, съпътстващи тези сценарии. По важно е , че тук авторът предлага не само констатиращ ефект. Предложенията залегнали и в монографията, стратегии и други документи, приложени в конкурса са част от формиращ ефект, жизнено важен за страната ни.

Всичко това признавам за оригинален принос на автора, защото това е науката: конкретна верификация с научни инструменти на модели

в конкретна предметна област (в случая системата на националната сигурност и респективно демографският и социалния компонент).

Авторът анализира и синтезира изводи, обобщения и препоръки като изказва свое становище и аргументирана позиция. **В този смисъл изследването обогатява досега съществуващите знания и практика в тази област.**

Използвана е мащабна база от литературни източници за доказване на авторските тези. Цитатите са поднесени коректно, по приемлив начин и съответстват на представената библиография.

Наукометричните показатели, представени от кандидата в конкурса съответстват на изискващото се в ЗРАС и ППЗРАС. Прави голямо впечатление, че през годините кандидатът е автор на редица монографии и други научни издания, изследовател е в три научни проекти. Всичко това аргументира солидната научна база на кандидата в конкурса.

2.Заключение:

1. Убедено давам положително становище на представената научна продукция в конкурса.

2. Не установявам плагиатство. Бих казал напротив. Адмирарам автентичността в представения основен хабилитационен труд.

3. Предлагам на уважаемото жури да вземе решение за предлагане на Академичния съвет на Югозападен университет, гр. Благоевград, доц. д.н. Спас Ташев да заеме академичната длъжност “професор“ по професионално направление 9.1 Национална сигурност.

Рецензент: проф. д-р Ставри Фердов

27.02.2026г. гр. София

Review

by Prof. Dr. Stavri Ferdov, Department of "Preservation of Public Order and Border Control" at the Academy of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Bulgaria for the scientific production presented by Assoc. Prof. Dr. Petar Tashev for participation in a competition for the academic position of "Professor" at the Southwestern University "Neofit Rilski", professional field 9.1 "National Security".

1. Results of the research and original contributions

The main habilitation work presented by the candidate in the competition - a monograph on the topic "Demographic and social security of Bulgaria in the first half of the 21st century" - is an original scientific research. From the very beginning, I will say that similarity rates from the anti-plagiarism program Strikeplagiarism such as 2.60 and 0.29% (keeping in mind that the second is more important) are not seen every day in a monographic work.

The relevance and significance of the study are predetermined by the state of national security of the Republic of Bulgaria and more precisely by the components of demography and public security. Wars, internal crises and conflicts intensify the feeling of chaos, discrediting the foundations of democracy and destroying relations between the state and civil society. Against this background, the Bulgarian population is progressively decreasing and aging, and the civic attitude for more security is subjected to serious challenges and tests. The author researches and proves this in the monographic work with scientific means.

I am impressed by the content and clarity of the theses raised and their defense in the monograph, presented as the main work in the competition.

The goals, subject and what is sought to be achieved are clearly outlined. The work uses a developed methodology: a combination of quantitative and qualitative approaches (quantitative and qualitative parameters for analysis and evaluation). But here we must say that the presented main habilitation work is the result of solid theoretical and methodological accumulation over the years, which is evident from the overall scientific production applied in the competition.

From a theoretical point of view, the role of the demographic component in the system of national security as a relatively independent component is very clearly shown. The same applies to social security. It is this systemic and complex approach, in my opinion, that are the main achievements of the monograph. I admire precisely this structural - functional approach from the theory of systems (if we accept national security as such), because everything else (we have painfully felt and experienced it in Bulgaria) is piecemeal work.

The author examines the demographic characteristics of Bulgarian society by proving trends, arguing and developing, in general, three scenarios for the development of the demographic situation with a horizon of 2050: optimistic, pessimistic and basic. All three, however, I would say that they are extremely stressful for a truly patriotic reader. The risks accompanying these scenarios have been thoroughly researched. It is more important that here the author offers not only a ascertaining effect. The proposals contained in the monograph, strategies and other documents applied in the competition are part of a formative effect, vitally important for our country.

I recognize all this as an original contribution of the author, because this is science: concrete verification with scientific tools of models in a specific subject area (in this case, the national security system and, respectively, the demographic and social component).

The author analyzes and synthesizes conclusions, generalizations and recommendations, expressing his opinion and reasoned position. In this sense, the study enriches the existing knowledge and practice in this area.

A large base of literary sources was used to prove the author's theses. The quotes are presented correctly, in an acceptable manner and correspond to the presented bibliography.

The scientometric indicators presented by the candidate in the competition correspond to what is required in the ZRAS and PPZRAS. It is very impressive that over the years the candidate has been the author of a number of monographs and other scientific publications, is a researcher in three scientific projects. All this argues the solid scientific basis of the candidate in the competition.

2. Conclusion:

1. I confidently give a positive opinion of the scientific production presented in the competition.

2. I do not establish plagiarism. I would say the opposite. I admire the authenticity in the presented main habilitation work.

3. I propose to the esteemed jury to make a decision to propose to the Academic Council of Southwestern University, Blagoevgrad, Assoc. Prof. Dr. Petar Tashev to occupy the academic position of "professor" in the professional field 9.1 National Security.

Reviewer: Prof. Dr. Stavri Ferdov

27.02.2026 Sofia